

ไม่มีใบขับขี่

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๕๙

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ถาม : เรื่อง “ไม่เห็นชั้น ๕ เป็นทุกข์”

ผมได้เพียรปฏิบัติมาโดยตลอดตามคำชี้แนะของหลวงพ่อก่อนหน้านี้มีสิ่งกวนใจในการปฏิบัติ จึงขอคำชี้แนะ ปัญหาคือ

๑. ผมเข้าใจเอาเองว่าต้องพิจารณาให้ถึงใจให้ได้ว่า ชั้น ๕ เป็นสิ่งไม่เที่ยง เป็นทุกข์ แล้วเหตุของการลงใจนี้ก็จะเกิดผลคือความมีปัญญาเพื่อดับอวิชชา ปัญหาคือผมนั่งภาวนาก็ได้ แต่การเห็นสภาวะความชัดซึ้งในจิตมันเกิด แล้วก็ทำให้มันจางคลายดับไป เกิดสภาวะโล่งอก โล่งใจ มีปีติสบายเกือบทุกครั้งเท่านั้น มันไม่เห็นอริยสังขันธ์ของลูก ผมพยายามตั้งประเด็นการเสื่อมเน่าเสียของผม ขน เล็บ ฟัน หนัง แต่ใจมันไม่ยอมรับครับ มันคิดเสมอว่าเราคิดเอาเอง ปรุงเอาเอง ไม่ลงใจ จึงขอให้หลวงพ่อก่อนชี้แนะด้วยครับ (ผมเคยฟังหลวงพ่อบอกว่าให้พุทโธอย่างลง ไป ผมทำแล้วมันก็ได้ความว่างสบายครับ ติดเพลินแล้วอามิสสังขญาณก็เกิดกลายเป็นวิจิกิจฉา ต้องเขียนมาถาม)

๒. คำว่า “น้ำนิ่งแต่ไหล” คือเราสงบแล้วจิตมันปรง มีสัมปชัญญะที่เรียกว่าจิตผู้รู้ใช้ หรือเปล่าครับ คือเราจะเห็นความคิดแล้วเราก็ดึงกลับมาเป็นระยะๆ ขอเมตตาหลวงพ่อบอกอธิบาย ด้วย เพื่อเป็นการฝึกเจริญสติครับ

ตอบ : นี่คำถามสองคำถามเนาะ คำถามที่ว่า การประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ เวลาปฏิบัติไปแล้ว ถ้ามันดีขึ้น ขณะที่เวลาดีขึ้นมันก็ดีขึ้นมาก แต่เวลามันเสื่อมลง เวลามันเสื่อมลงหรือมันก้าวหน้า

ไม่ได้ มันเดินหน้าก็ไม่ได้ ถอยหลังก็ไม่ได้ แล้วก็มีแต่ปัญหา มีแต่ความเข้าใจผิดอยู่ตลอดเวลา แล้วประพฤติปฏิบัติ เวลาบอกปฏิบัติแล้วจะถึงที่สุดแห่งทุกข์

การปฏิบัติจะถึงที่สุดแห่งทุกข์มันก็ต้องมีสติปัญญา คือมันมีความเพียร มีความพยายามของมัน ถ้ามีความเพียรพยายามของมันนะ มันมีสติปัญญาสามารถแก้ปัญหาคณะหน้าของแต่ละขั้นแต่ละตอนไปได้ การประพฤติปฏิบัติมันระยะทางที่วาระระยะทางอีกยาวไกล

เวลามีคนมาถามเรื่องการปฏิบัติ ถ้าเขาเริ่มตั้งสติได้ เขาเริ่มพุทโธได้ เขาเริ่มทำสมาธิได้ เขาถามว่าถูกไหม ถูก แล้วถ้าเขาพิจารณาของเขาไปแล้วเขาปล่อยวางถูกไหม ถูก เพราะอะไร เพราะพวกที่เขาทำมานั้นมันถูก แต่เวลามันถูกแล้วมันต้องพัฒนา มันต้องก้าวหน้าของมันขึ้นไป ถ้ามันก้าวหน้าของมันขึ้นไปมันจะไปรู้ไปเห็นของมัน ถ้ารู้เห็นนะ รู้เห็นด้วยสติปัญญานะ แล้วก็แก้ไขด้วยสติด้วยปัญญา ด้วยสติด้วยปัญญา

เวลามีปัญญาขึ้นมามันจับต้องได้แล้วมันพิจารณาของมัน มันจะเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ถ้าเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป ระยะทางที่จะต้องก้าวเดินไปมันอีกยาวไกลนะ แต่การอีกยาวไกลขนาดไหนมันก็เริ่มต้นจากการล้มลุกคลุกคลานนี่

ฉะนั้น เวลาคนที่ล้มลุกคลุกคลาน เวลาปฏิบัติมานี่บอกว่าถูกไหม ถูก เริ่มต้นขอให้ปฏิบัติมันก็ถูกแล้ว เพราะหลวงตาท่านสอนประจำนะ ขอให้นั่งสมาธิสักห้านาทีที่สิบนาทีก็ยิ่งดี ขอให้นั่งสมาธิห้านาทีที่สิบนาทีก็ยิ่งดี มันเป็นการฝึกหัดนิสัย มันเป็นการฝึกหัดนิสัย ฝึกหัดให้เราชวนชวาย ให้เราตั้งใจ ให้เราฝึกหัดของเรา ถ้าเราฝึกหัดของเราะ มันเป็นการเริ่มต้น อย่างนี้ถูกไหม อย่างนี้ก็ถูก

แต่ถ้าคนที่เขาไม่สนใจเลย คนที่เขาไม่ปฏิบัติเลย เขาเห็นว่า การปฏิบัติเป็นความทุกข์ซ้ำซ้อน ชีวิตนี้มันมีความทุกข์อยู่แล้วนะ ไม่ต้องให้ชีวิตมันมีความทุกข์ซ้ำซ้อน เขาก็ไม่ทำของ

เขา เพราะเขาไม่ทำคือเขาไม่ทุกข์ไง เวลามาประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้วมันทุกข์มากขึ้น มันเป็นการทุกข์ซ้ำซ้อนไง

แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านบอกว่า ให้ฝึกหัด ให้พยายามประพฤติปฏิบัติของเราวันละห้านาทีสิบนาทีก็ยิ่งดี ให้มันเป็นจริตเป็นนิสัย ให้มันฝังใจเราไป ขอให้เราเป็นแนวทางของเรา อย่างนี้ถูกไหม ถูก เวลาถูกนี้ถูกเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมาทั้งนั้นนะ แต่ระยะข้างหน้านี้ ใ้อโฮ! ยิ่งอึกยาวไกลมาก ถ้าอึกยาวไกลมาก เห็นไหม

ฉะนั้น เวลาการประพฤติปฏิบัติ เวลาครูบาอาจารย์ที่ปฏิบัติ เริ่มต้นใครก็ปฏิบัติได้ แต่เวลาปฏิบัติไปแล้วมันจะก้าวหน้า มันจะพัฒนาไปเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นไป มันต้องมีวิธีการของมัน

ฉะนั้น เวลาคนถามเขาบอกว่า ไม่เห็นชั้น ๕ เป็นทุกข์

เพราะคำว่า “ไม่เห็นชั้น ๕ เป็นทุกข์” เพราะมันไปตั้งใจท้อไว้แล้วว่ามันต้องเป็นอย่างนั้นไง พอมันต้องเป็นอย่างนั้นปั๊บ ถ้าเห็นว่า ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ใ้อนี่คือการละสลักกายทิฐิ ๒๐

การละสลักกายทิฐิ ๒๐ การละสลักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สิลัพพตปราคาส นีคือการละสังโยชน์ ถ้าการละสังโยชน์ จะมีคุณธรรมต้องมีคุณธรรมขึ้นมาอย่างนี้ ถ้ามีคุณธรรมอย่างนี้ปั๊บ เราก็รู้แล้วว่ามันต้องการละ นีว่าชั้น ๕ เป็นทุกข์ แล้วมันไม่เห็นว่าเป็นทุกข์นะ มันไม่เห็นตามความเป็นจริง ทำอย่างไรละ

ถ้ามันเห็นตามความเป็นจริง มันก็ต้องฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นไป มันเหมือนกับทางการแพทย์ ทางการแพทย์เรื่องอาหาร เรื่องสารพิษ เขาจะรู้ว่าสิ่งใดที่เป็นสารพิษ เขาจะไม่ให้เขาร่างกายเขาเลย แต่ถ้าเขาไม่รู้ เราไม่รู้ หรือเราไม่รู้ แต่รู้แต่ทฤษฎี แต่เวลามันปนเปื้อนมานี้เราจะแยกแยะอย่างไร มันปนเปื้อนมา ทีนี้พอปนเปื้อนขึ้นมา มันมีความจำเป็น เราก็ต้องทานอาหาร

เราใช้สอยอะไรมันก็ปนเปื้อน นี่ความปนเปื้อน แต่เรารู้ว่าเป็นพิษไหม รู้ แต่เราไม่มีเครื่องวัด ไม่มีสิ่งใดว่ามันปนเปื้อนหรือไม่ปนเปื้อน แล้วมันจะพิสูจน์อย่างไร มันก็ต้องเข้าห้องแล็บ

ไอ้นี้ก็เหมือนกัน สิ่งที่ว่าเราบอกว่า ไม่เห็นว่ชัณฑ์ ๕ เป็นทุกข์

แต่ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ชัณฑ์ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ชัณฑ์ ๕ ชัณฑ์ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชัณฑ์ ๕ นี่ละสักกายทิฏฐิ ๒๐ ถ้ามันละได้ สักกายทิฏฐิ ๒๐ มันก็ละได้จริง ละได้จริงมันก็ละสังโยชน์ ละสังโยชน์ วิจิกิจฉา สิลัพพตปรามาส มันจบมันไป เพราะมันชัดเจนของมันอยู่แล้ว ถ้ามันเป็นอย่างนี้ มันเป็นธรรมอย่างนั้น ฉะนั้น เราตั้งเป้าไว้ว่าจะให้เห็นอย่างนั้น ทีนี้ถ้าให้เห็นอย่างนั้นมันก็ต้องเริ่มต้น

เริ่มต้นเวลาเราตอบปัญหาที่ตอบปัญหาอย่างนี้ เวลาคนขับรถเป็นมันก็พอขับได้ เวลาขับรถ ขับรถได้กับขับรถเป็น ขับรถได้ มันขับได้ ขับรถนี้ขับได้ แต่เวลาขับรถไปนะ เราออกไป การคมนาคม มันมีเจ้าหน้าที่นะ มันมีด่าน มันมีกฏจราจร ถ้ามีกฏจราจร เขาถึงบอกคนขับรถต้องมีใบขับขี่ ถ้าคนที่มีใบขับขี่แสดงว่าได้สอบใบขับขี่ แสดงว่าเราขับรถได้ด้วย ขับรถเป็นด้วย รู้กฎกติกาด้วย นี่การเดินทาง การเดินทางเข้าไปในที่ชุมชน ในสัญญาอนุญาตจราจร เราต้องเข้าใจ เราต้องรู้ไปหมด แล้วเราจะผ่านอย่างนั้นไปได้

นี้ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติ เราไม่มีใบขับขี่ไง เราขับรถได้ เราก็ถอยไปถอยมาได้ เราขับในในส่วนบุคคลของเราได้ แต่ถ้าเราจะออกไปสาธารณะมันต้องมีใบขับขี่นะ มันต้องมีใบขับขี่หมายความว่าต้องมีใบอนุญาต ถ้ามีใบอนุญาตมันก็ขับรถได้ใช่ไหม ไอ้นี้ก็เหมือนกันจิตใจของเรา เราจะฝึกหัดปฏิบัติ ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติ

อย่างข้อที่ ๑. คำถาม “ผมเข้าใจเอาเองว่าต้องพิจารณาให้ถึงใจให้ได้ว่า ชัณฑ์ ๕ เป็นสิ่งที่ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ แล้วเหตุของการลงใจนี้จะเกิดผลคือความมีปัญญาไปดับอวิชชา”

“แล้วมันจะเกิดผลๆ” นี่มันเป็นจินตนาการ มันเป็นการจินตนาการของมันไปว่ามันจะเกิดผล มันจะเกิดผล มันจะเกิดอย่างไร สัญญามันยุมันแห่ เวลาปฏิบัติไปมันล้มลุกคลุกคลาน ทั้งนั้นนะ

ฉะนั้น เวลาปฏิบัติ เรามีใบขี้ เรามีเป้าหมายว่าเราจะไปจังหวัดใด เราก็ไปตามการคมนาคมสิ่งนั้น นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราตั้งใจว่าเราจะปฏิบัติ ให้มีกำลังใจว่า ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ มันก็ต้องพิจารณาของมันไป

ถ้าจิตมันพิจารณา ถ้าพิจารณากาย พิจารณาเวทนา พิจารณาจิต พิจารณาธรรม ถ้าพิจารณาธรรมารมณ ในธรรมารมณนั้นมันมีรูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ มันเป็นชั้น ๕ ถ้ามันมีรูป ถ้ารูป ถ้าพิจารณากายมันก็พิจารณากายได้เหมือนกัน ถ้าพิจารณากาย กายไม่ใช่เรา เราไม่ใช่กาย กายไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่กาย ถ้ามันพิจารณาของมันไป ถ้ามันถึงที่สุดของมันจะเป็นแบบนี้

แต่ก่อนที่จะถึงที่สุดนั้นมันต้องมีความเพียร มีความเพียร มันต้องทำความสงบของใจ ถ้าใจสงบแล้วมันจะเห็นชั้น ๕ เห็นรูป เห็นเวทนา เห็นสัญญา เห็นสังขาร เห็นวิญญาณ ตามความเป็นจริง

ถ้าจิตไม่สงบนะ มันเป็นสัญญา มันเป็นสัญญาคือการเทียบเคียง การคาดหมาย การคาดหมายมันก็เป๋าลวงแล้ว ถ้าเป๋าลวงนะ พอเป๋าลวง เราเป๋าลวง เราพิจารณาไปมันก็ไม่เข้าสู่ใจ ถ้าไม่เข้าสู่ใจ ผลของมันก็แตกต่างกัน

ทีนี้คำว่า “แตกต่างกัน” นี่ความชำนาญ ถ้ามีใบขี้ด้วย มีความชำนาญด้วย มันพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ทีนี้การพิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่ามันต้องมีสติมีปัญญา มีสติมีปัญญาทำแล้วทำเล่า มันต้องแบบว่ามีบาร์มี ว่าอย่างนั้นเถอะ ถ้ามีบาร์มี

ที่นี้เวลาครูบาอาจารย์ของเราท่านประพฤติปฏิบัติท่านเอาจริงเอาจังของท่าน ท่านทำของท่านนะ เวลาประสบการณ์ของหลวงตานะ ท่านบอกว่า ในการปฏิบัติของท่านที่มันทุกข์มันยากมากก็พรรษานี้ พรรษาที่ปฏิบัติครั้งแรกคือพรรษาที่ ๑๐ ท่านออกปฏิบัติพรรษา ๙

๙ พรรษาท่านออกปฏิบัติ พรรษาแรกที่มีการปฏิบัติคือพรรษาที่ ๑๐ ในชีวิตนักบวชของท่าน ท่านบอกพรรษา ๑๐ นี้เป็นพรรษาที่ทุกข์ยากมาก ทุ่มเทาากๆ ก็นี่ไง ก็นี่ขันธุ์ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขันธุ์ ๕ นี้แหละ เริ่มต้นจากตรงนี้ แล้วเวลาพรรษาที่ ๑๐ ท่านผ่านตรงนี้ แต่ท่านทุ่มเทาขนาดนั้น

แล้วย้อนกลับมา ย้อนกลับมาความจริงจังของเรา เราได้ทุ่มเทาขนาดนั้นหรือไม่ ถ้าการทุ่มเทาขนาดนั้นแล้วสติปัญญาของเรามันได้เห็นตามความเป็นจริงอย่างนั้นหรือไม่ ถ้ามันไม่เห็นตามความเป็นจริง เพราะเราศึกษามาก เราศึกษารวมะของครูบาอาจารย์มันมีใช่ไหม เราก็พิจารณา

“ผมเข้าใจเอาเอง แล้วพิจารณาไป ถ้าเห็นขันธุ์ ๕ มันจะเกิดผล คือการเข้าไปดับ อวิชชา”

เป้าหมายเขาเป็นอย่างนั้นจริงๆ ถ้าเป้าหมายเป็นอย่างนั้นจริงๆ นะ แต่ครูบาอาจารย์ท่านวางไว้หมดนะ ท่านให้เกิดขึ้นกับเราไง ให้เกิดขึ้นกับเรา เกิดขึ้นจากความเป็นจริงของเรา ถ้าเรารู้เราเห็นของเรา เราเกิดปัญญาของเรา เราพิจารณาของเรา มันก็เป็นของของเรา

ธรรมะเป็นธรรมชาติๆ ก็นี่ไง ขันธุ์ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ขันธุ์ ๕ ขันธุ์ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขันธุ์ ๕ นี้ตามความเป็นจริงเลย สังโยชน์ ๑๐ ละสังโยชน์ ๓ ตัวเป็นพระโสดาบัน กามราคะปฏิฆะอ่อนลงเป็นพระสกิทาคามี เพราะกามราคะปฏิฆะขาดไปเป็นพระอนาคามี พระอรหันต์ต้องละรูปราคะ อรูปราคะ มานะ อุทถัจจะ อวิชชา สังโยชน์อีก ๑๐ ข้อ ถึงจะเป็นพระอรหันต์

แล้วเวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านเป็นพระอรหันต์หรือเป็นพระอริยบุคคลท่านคุยกันตรงนี้
ที่ว่าหลวงตาท่านขึ้นไปถามหลวงปู่แหวนก็นี่ คำถามแรกถามเข้าไปเลย ท่านตอบมา พอดตอบ
มา ถ้าคำถามแรกถูก ท่านถามต่อไปเลย อวิชาอย่างไร ท่านบอก อ้อ! ไหลมาเป็นน้ำท่าเลย
ถ้ามันเป็นจริง มันเป็นจริงอย่างนี้

ถ้าถามไม่เป็น คนไม่รู้ถามไม่ได้ คนไม่เป็นก็ตอบไม่ได้ คนไม่รู้ถาม เอาอะไรไปถาม
เพราะเราไม่รู้ที่ว่าต้นเหตุมันคืออะไร แล้วเหตุผลมันคืออะไร ถามก็นี่ง นักแก้วนกขุนทองไป
อ่านตำรามาแล้วก็มาคุยกัน ไม้ โอ้ย! พุดแจ้วๆ เลย นักแก้วนกขุนทอง มันไม่มีเหตุมีผลหรอก
เพราะคนเป็นมันรู้

คนขับรถไม่มีใบขับขี่นะ เจอด่านนี่ โอ้โฮ! มันสิ้นเลยแหละ เจอด่านนี่ออกอาการแล้ว
ถ้าไม่มีใบขับขี่นะ ถึงมีใบขับขี่ไม่ได้เอาใบขับขี่มา เจอดำรวจมันก็หนาวแล้ว เพราะอะไร เพราะ
ตำรวจเขาต้องขอดูใบขับขี่ ไม่มีใบขับขี่เจอด่านนะมันมีอาการ ตำรวจเขาเห็นแล้ว เขารู้ มีพิรุณ
แล้วก็จับได้

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราปฏิบัติ เราขับรถได้แต่ไม่มีใบขับขี่ คำว่า “ไม่มีใบขับขี่” นะ มัน
ปลอดภัย มันเข้าออกได้ มันพิจารณาของมันได้ มีความชำนาญของเราได้

นี่ก็เหมือนกัน การพิจารณาว่าขั้น ๕ ไม่เที่ยง เป็นทุกข์

มันไม่เที่ยงมันต้องไม่เที่ยงจริงๆ สิ ใ้ฉันเรารู้และไม่เที่ยงแล้ว ก็เหมือนเรารู้โรคภัย
หมดแล้ว เราทำให้มันเป็นอย่างนั้น ให้มันเป็นอย่างนั้นมันก็เป็น มันเป็นแล้วมันละกิเลสใหม่
เพราะเราจะให้มันเป็นอย่างนั้น มันไม่ได้เป็นตามความเป็นจริง เราอยากให้มันเป็นแบบนี้
เพราะเรารู้แล้ว มันต้องตอบว่าเป็นอย่างนั้น แล้วพิจารณาไปมันก็เป็นแบบนี้ เป็นจริงๆ เป็น
แล้วก็ว่างด้วย สบายด้วย แต่มันไม่ได้ละกิเลส ไม่ได้ละหรอก

แต่ถ้ามันเป็นจริงของเรา เวลาเป็นจริงของเรานะ โอ้โฮ! มันถึงจิตได้สำนึก โอ้ย! มัน
สะท้อนหัวใจมาก แล้วเวลามันปล่อยวางขึ้นมาคุณค่ามันแตกต่างกัน แล้วเวลาพิจารณาซ้ำ

แล้วข้าเล่า เวลามันขาด เวลามันขาดนี้เราไม่รู้ตัวเลยนะ แต่ขาด แล้วเวลาขณะขาดนี้รู้ตัว ขณะขาดนี้ชัดเจนมาก

แต่คำว่า “ไม่รู้ตัว” คือเราไม่รู้ว่ามันจะขาดเมื่อไหร่ ไม่รู้มันจะมาเมื่อไหร่ ไม่รู้เบื้องหน้า ความสมดุลมันจะลงตรงไหน อย่างเช่นมันปล่อย มันปล่อยแล้วปล่อยเล่า เวลาปล่อยเราก็ดูใหม่ อย่างพิจารณาหนึ่งมันก็ปล่อย ครั้งที่สองก็ปล่อย ครั้งที่สามก็ปล่อย เพราะปล่อยก็รู้ว่าปล่อยไง ก็ปล่อยไง

แต่เวลามันขาด มันไม่ใช่ปล่อย มันขาด ถ้ามันปล่อยกับขาด มันก็เขียนอักษรกันคนละตัว ความหมายก็คนละอย่าง ความรู้สึกก็คนละอย่าง คนละอย่างทั้งนั้นนะ

เวลาปล่อยก็คือปล่อย ถ้าปล่อยมันไปเดี๋ยวก็มา เพราะปล่อยมันใช้ใหม่ ปล่อยสัตว์ไปก็ตามจับมันก็กลับมา เลี้ยงสัตว์ไว้มันเชื่อง ปล่อยมันไปเดี๋ยวมันก็กลับมาหาเจ้าของ อ้าว! ปล่อยไปเดี๋ยวก็มา แต่ถ้าสัตว์มันตายละ ปล่อยไปแล้วหมาคาบไปนี่มันตาย ทำอย่างไร เวลามันตายกับเวลามันปล่อย ปล่อยเดี๋ยวมันก็กลับมาเพราะมันมีชีวิตใช้ใหม่ เดี่ยวมันก็กลับมานี่ก็เหมือนกัน พิจารณาไปแล้วมันก็ปล่อย ปล่อยก็ปล่อย เดี่ยวก็กลับมา

อ้าว! แล้วเวลามันขาด สัตว์เราเลี้ยงนะ แล้วมันตายต่อหน้าเรานี่มันตายจริงๆ มันตายอารมณ์ของเรา เพราะมันตายแล้วเราเอากลับมาไม่ได้ มันกลับมาไม่ได้หรอก ถ้ามันกลับมาไม่ได้ นี่ขั้บรถเป็น มีใบขับขีด้วย มีใบขับขีเพราะอะไร เพราะว่ามันชัดๆ อยู่อย่างนี้ ถ้าไม่มีใบขับขีคือว่าเราทำแล้วต้องทำซ้ำทำซากง

นี่คำถามไง ทำไมมันเป็นแบบนี้ ที่นี้ปัญหาของผมนะ การเห็นสภาวะ เห็นความชัดซึ้งใจ มันทำให้ดับไปได้ สภาวะมันโล่งอก

อย่างนี้มันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ มันพิจารณาของมันไป พิจารณาของมันไปซ้ำแล้วซ้ำเล่า มันจะละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ เพราะมันละเอียดเข้าไปเรื่อยๆ นะ พอเดี๋ยวถ้าจิตมันเห็นตามความเป็นจริง โอ้โฮ! มันจับ มันสั้นไหวไปหมด พอมันสั้นไหว พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำอีกๆ มันก็

เป็นอย่างนี้ มันก็ปล่อยๆ แต่มันจับได้ ถ้ามันจับได้มันมีเหตุมีผล มันมีเจ้าทุกข์ มันมีเจ้าทุกข์ มันมีการสอบสวน มันมีการกระทำ แล้วถ้ามันเป็นจริงนะ ข้าแล้วข้าเล่าเลย นี่ถ้าข้าแล้วข้าเล่า มันต้องมีใบขับที่ ว่าอย่างนั้นเลย พอมีใบขับที่แล้วเราจะได้เดินทางได้ตลอดเวลา การเดินทาง การเข้าการออก การพิจารณาข้าแล้วข้าเล่า

ไอ้ที่ว่าที่ใครมาถามว่าปัญหาอย่างนี้ถูกไหม ถูก ถูกทั้งนั้นนะ ถูกเพราะอะไร ถูกเพราะมันทำถูก ทำมานี่ถูก แต่มันถึงเป้าหมายไหมละ ถูกแล้วมันมีเหตุมีผลอะไรขึ้นมาบ้างละ ถ้ามันถูกแล้ว มันทำถูกแล้ว ทำถูกแล้วมันถึงต้องถึงเป้าหมายด้วย นี่ทำถูก

คูสิ ศึกษาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาจากพระไตรปิฎกมันผิดตรงไหน ถูกทั้งนั้นนะ แต่ทำแล้วเป็นผลขึ้นมาหรือเปล่าละ ถ้าเป็นผลขึ้นมาก็เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิจึง เป็นท่ามกลางหัวใจของเรา เป็นสมบัติของเรา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานนะ “อานนท์ เราเอาของเราไปคนเดียวนะ ของสาธารณะ ของบุคคลอื่น เราไม่ได้เอาไป”

ถ้าเรามองตาเห็นธรรมมันก็เป็นสมบัติของเรา เรายังไม่รู้ของเรา ก็สมบัติของเรา แล้วใครแย่งไม่ได้ด้วย แล้วเป็นความรู้ของเรา ใครจะลอกเลียนแบบอะไรนั่นคือการลอกเลียนแบบ แต่ไม่ใช่ความรู้ ถ้าความรู้ของเราก็คำความรู้ของเรา นี่ก็เหมือนกัน ถ้ามันเป็นจริงมันก็ต้องเป็นจริงของเรา ถ้าเป็นจริงของเรา

ไอ้ที่ว่านี้มันก็จะจริงอย่างที่ว่านี่ ชั้นที่ ๕ มันเป็นอนิจจังอยู่แล้ว ความรู้สึกนึกคิดเป็นอนิจจังอยู่แล้ว พออนิจจังแล้ว ถ้าสิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นต้องเป็นทุกข์อยู่แล้ว สิ่งใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นต้องเป็นอนัตตา มันสมมุนฺรณินตัวของมันอยู่แล้ว

แต่เราพิจารณาของเรา เรารู้อย่างนั้นแต่เราไม่เห็นอย่างนั้น เราไม่ได้ชัดเจนอย่างนั้น แต่ถ้ามันชัดเจนอย่างนั้นนะมันขาด เพราะมันขาด มันขาดไปแล้วมันถึงเป็นอกุปปธรรม มันถึง

สิ่งที่เป็นจริง เพราะมีใบขับที่ตลอดชีพ ไม่ใช่ตลอดชีพนะ เขายกเว้นเลย ไม่มีการตรวจสอบ มัน
เป็นจริงของมันทั้งนั้นเลย อันนี้มันเป็นความจริงของมัน

ฉะนั้น เวลาเขาบอกว่าเขาพิจารณาของเขามาแล้ว แล้วพอเขาค้นคว้าของเขาเอง เขา
หาทางออกของเขาเอง เขาบอกว่า “ผมเคยได้ฟังหลวงพ่อบอกว่าให้พุทโธโย้งไป ผมก็ทำแล้ว
มันก็ได้แค่ความว่างสบาย ติดเพลิด แล้วอามิสสัญญาก็เกิดกลายเป็นวิจิตรจินา เลยต้องเขียนมา
ถาม”

เวลาทำเสร็จแล้ว สิ่งที่ทำไปแล้วมันก็เป็นอดีตไปแล้ว ทีนี้เวลาปฏิบัติ ปฏิบัติมันเป็น
ปัจจุบัน ปัจจุบันเราก็ทำความสงบของใจเข้ามา แล้วถ้าจับได้เราก็รื้อค้นไป พอรื้อค้น มันปล่อย
ปล่อยมันก็มีความสุข ความสุขเดียวเราก็จับต่อเนื่องไป มันต้องขยันหมั่นเพียรไง ไม่ใช่ปล่อย
แล้วก็นอนสบายๆ ไม่ใช่ เขาต่อเนื่องตลอด

เวลาครูบาอาจารย์ของท่านปฏิบัติ ๒๔ ชั่วโมง แล้วปล่อยแล้วปล่อยเล่า พิจารณา
ซ้ำแล้วซ้ำเล่าๆ แล้วอย่างที่เวลาหลวงตาท่านจะประสบความสำเร็จนะ หลวงตาท่านพิจารณา
เวทนาไง ท่านบอกว่านั่งตลอดรุ่งนั้นแหละ เวลา ๓-๔ ชั่วโมง หลานเวทนามันมา พอสัก ๖-๗
ชั่วโมง ลูกเวทนามันมา ถ้ามันมากขึ้นไป เดี่ยวพอมันมา เดี่ยวปู้มันมา แล้วเวลามันมานี้มันแรง
ขึ้นเรื่อยๆ เวทนามันแรงขึ้นเรื่อยๆ

เริ่มต้นเวทนามา เราพิจารณามันได้มันก็ปล่อยวางได้ พอปล่อยวาง พอมันนั่งต่อไป
เวทนาที่มันยิ่งซับซ้อนขึ้นไป มันทุกข์ทรมานมาก แต่พิจารณาซ้ำเข้าไปอีกมันก็ปล่อย มัน
ปล่อยอีก ปล่อยก็อย่างนี้ ปล่อยก็แบบผู้ถามนี้ มันก็มีสุขใจ สุข เพราะนั่งต่อเนื่องไป
นั่งตลอดรุ่ง ๑๒ ชั่วโมง ๑๒ ชั่วโมง พอ ๘ ชั่วโมง ๙ ชั่วโมงขึ้นไป เวลามันเจ็บปวดขึ้นมาอีก
เวทนา เห็นใหม่ ปล่อยแล้วมันก็ยังมาอีก ปล่อยแล้วมันก็ยังมาอีก ปล่อยแล้วมันก็ยังมาอีก เวลาไปถึง
ปู้มันนะ เราพิจารณาถึงที่สุดแล้วนะ ดับหมด

พอดีหมดไปแล้วท่านถึงบอกว่า เวทนาหน้าไหนมันจะหลอกเราอีกวะ ตั้งแต่ลูกหลาน
 ปู่ย่าตายายมันมา เราได้สะสมมันหมดแล้ว แล้วมันจะมีอะไรเหลืออีกไหม มันจะเอาเวทนา
 หน้าไหนมาหลอกเราอีกวะ เพราะเวทนามันก็เกิดดับ มันจะเอาอะไรมาหลอกเราอีกวะ นี่เวลา
 มันขาด นี่เวทนาไม่ใช่เรา เราไม่ใช่เวทนานะ เดี่ยวมันจะมีอีก มีอีก ขึ้นตอนต่อไปมันก็มีของ
 มันอีก เพราะว่ากิเลสมันอาศัยชั้น ๕ อาศัยจิตเราอยู่ เป็นนามธรรมทั้งนั้นนะ นี่เวลามันเป็น
 จริง มันเป็นเรื่องอย่างนั้นไง

ฉะนั้น เขาบอกว่า “หลวงพ่อบอกว่าให้ย่ำที่พุทโธ ให้ย่ำที่พุทโธ”

คนเรานะ ถ้ามันทำสิ่งใดแล้วมันแบบว่ามันไม่มีสิ่งใดที่จะจับต้องได้ ก็ให้อยู่กับพุทโธ
 เห็นไหม อยู่กับพุทโธ ถ้ามันสงบเข้ามา มันละเอียดเข้ามา มันจะเห็นเวทนาอีก มันจะเห็นชั้น
 อีก เห็นชั้นอีกก็จับพิจารณาต่อไป พอถ้าสติปัญญาด้วยกำลังของสมาธิมันดี ปัญญามันดี มัน
 ชะงะงะ ธรรมะมันชนะ ชนะกิเลส กิเลสมันก็ปล่อยวาง ปล่อยวางมันก็ว่างหมด ว่างหมด มัน
 ปล่อยวางนี่

เราปล่อยสัตว์เลี้ยงออกไป เดี่ยวมันก็บินกลับมา เราปล่อย มันว่างหมด ขณะที่เรา
 ปล่อยด้วยปัญญา พอมันกลับมา เราพิจารณาซ้ำสี่ ซ้ำ มันก็ปล่อยอีก พิจารณาซ้ำ พิจารณาถึง
 ที่สุด ถึงที่สุด สัตว์เลี้ยงมันตายลง ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา มันต้องขาดออกไป อันนั้นมันจะถึงที่สุด นี่
 ถ้าถึงที่สุด

มันต้องมีใบขับขี่ เวลาใบขับขี่มันทำได้บ่อยๆ ใจ ใจนี้ไม่มีใบขับขี่ขับรถได้วนไปวนมา
 อยู่ที่นี่ มันไม่มีใบขับขี่ ต้องหาใบขับขี่เนาะ ต้องมีความชำนาญ ถ้ามีความชำนาญมันจะทำของ
 มันได้

นี่พูดถึงว่า การภาวนา ถ้ามีครูบาอาจารย์ท่านจะคอยตรวจสอบ ถ้าอยู่กับครูบา
 อาจารย์นะ อย่างเช่นหลวงตาท่านอยู่กับหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นจะถาม “มหา จิตเป็นอย่างไร”

สามวันสี่วันถามแล้ว “มหา จิตเป็นอย่างไร” คือท่านจะถามถึงความดำเนิการ ถามถึงการ ต่อเนื่อง ถามถึงการปฏิบัติที่มันได้ผลมากขึ้นหรือไม่ ท่านจะถามตลอดนะ

ไม่ใช่ว่าพอถาม เพราะหลวงตาท่านพิจารณาปล่อยหมดแล้ว ท่านถาม “จิตเป็น อย่างไร จิตเป็นอย่างไร พอมันปล่อยแล้วมันเหลืออะไร ปล่อยแล้วทำอย่างไรต่อ ปล่อยแล้วทำ อีกรหรือเปล่า”

โอ! มันต้องมีใบขับขี่ แล้วครูบาอาจารย์ก็เหมือนด่านตรวจนะ มันจะมีของมันไง นี่มัน เป็นอย่างนี้ ไม่ใช่ปล่อยแล้วเดินเล่น ปล่อยแล้วก็แล้วกัน เดียวก็ทำใหม่

“หลวงพ่อบอกให้ย่ำพุทโธลงไป”

คำว่า “ย่ำพุทโธลงไป” คือรักษาไม่ให้เสื่อม ถ้าพอเวลามันปล่อยแล้ว จิตมันปล่อยแล้ว ตัวมันจะทรงตัวอย่างไร ถ้ามันทรงตัวไม่ได้ ต้องอยู่กับคำบริกรรม คือจิตมันต้องอาศัยอะไรเกาะ ไว้ ให้มันเกาะพุทโธไว้ ถ้ามันสงบลง สงบลงจนละเอียดขึ้นมา พอมันออกมาแล้วนี่พุทโธต่อไป นี่พุทโธต่อไป แล้วถ้าจิตมันดีมันก็จะไปเห็นชั้น ๕ อีกนะ ถ้าเห็นชั้น ๕ มันมีอยู่แล้ว ลึกๆ ใน หัวใจมันมีความรู้สึกอยู่ ถ้ามันมีความรู้สึกอยู่ จับตรงนั้นนะ

ใช้ส่วนใหญ่แล้วพอมันปล่อยแล้วนะ ไม่มี ใจ่ความคิดของเราพยายามจะบอกว่าไม่มี คือทุกคนอยากจะประสบความสำเร็จ ทุกคนอยากจะถึงเป้าหมาย แต่มันไม่ถึงเพราะมีกิเลสกัน อยู่ ทุกคนคิดอย่างนั้น แต่มันมีกิเลสกันอยู่ แต่ทำเป็นมองไม่เห็น

แต่ถ้าคนที่มีวาสนาบารมีเขาพยายามค้นคว้าของเขา มันจะอยู่อย่างไร เขาจะ หาของเขา เพราะเขาต้องการความสะอาดบริสุทธิ์ เขาต้องการตรวจสอบใจของเขา ถ้าคนจริงเขาจะตรวจสอบตลอด

มันมี มันมีคืออะไร คือ เอ๊ะ! เอ๊ะ! นั่นแหละตัวมันชัดๆ เลย เอ๊ะ! คือสงสัย มันยังมีความสงสัย มีความระแวง มันไม่สะอาดบริสุทธิ์ แต่ถ้ามันขาดนะ อย่างไรก็ไม่มี ไม่มีคือไม่มี แต่ มีแล้วพยายามคิดว่าไม่มี นี่มี มันมีแต่มันคิดว่าไม่มี มี นี่มันพิจารณาอย่างนั้นนะ

ที่นี้ถ้ามันมืออย่างนั้น คำว่า “มี” นะ กิเลสมันปิดกั้นอยู่ ปิดกั้นอยู่ก็ต้องพุทโธต่อเนื่องๆ ที่เรายำพุทโธเพราะเป็นคำสั่งคำสอนของหลวงปู่มั่น หลวงปู่มั่นท่านสั่งหลวงตาไว้ หลวงตาท่านเทศน์ประจำ แล้วเราก็จำต่อ “อย่าทิ้งผู้รู้ อย่าทิ้งพุทโธ ไม่เสีย”

ถ้าปล่อยนะ พอจิตมันเริ่มลั้งเลงสงสัย พอมันบอกมันย้ายไปแล้ว พอมันว่างๆ ไปแล้วมันก็เกิดเป็นอามิสสัญญา สุดท้ายมันก็เป็นวิจิกิจฉา

นี่มันไปแล้ว มันไปเรื่อยเลย เพราะมันเบื่อ ทำแล้วทำเล่าๆ มันไม่มีवासนา แต่ถ้าคนที่เขามีवासนานะ ทำแล้วมันแจ่มแจ้งมันชัดเจน มันรื่นเริง มันอยากทำ มันไล่เข้าไป มันหาเข้าไป มันทำต่อเนื่อง นี่ถ้าคนมีवासนานะ มันไม่เป็นอามิสหรือก มันไม่เป็นวิจิกิจฉาหรือก เป็นวิจิกิจฉาเพราะอะไร เพราะว่าปล่อยมันไป แล้วก็นอนจมอยู่กับมันไป พอนอนจมอยู่กับมัน มันก็กลายเป็นความสงสัยไป มันก็จะพอกพูนไป มันก็เป็นดินพอกหางหมูไป แล้วมันก็ทำ “โอ้ย! ภาวนาแล้วเป็นอย่างนี้” นี่พูดถึงคนมีवासนาไม่มีवासนานะ ถ้ามีवासนาเขาจะต่อเนื่องไป

“๒. คำว่า “น้ำนิ่งแต่ไหล” คือความสงบเฝ้าจิตมันปรุงใช้ใหม่”

น้ำนิ่งแต่ไหล หมายความว่า จิตที่มันสงบมันมีกำลังของมัน ธรรมดาคำว่า “จิตสงบ” คือสมาธิ คือมันนิ่งๆ แต่ความจริงคือน้ำนิ่งแต่ไหล น้ำมันนิ่ง มันไม่เหมือนกับคลื่นลม คลื่นลมมันพัด มันเกิดคลื่นลมขึ้นมามันทำลายไปหมดนะ คืออารมณ์ความรู้สึกของเรามันมีคลื่นมีลมมีความรู้สึกมันกระทบกระทั่งกันทั้งนั้นนะ

แต่เวลาเราทำพุทโธๆ จิตมันสงบ สงบนี้คือน้ำนิ่ง น้ำนิ่งแต่ไหล น้ำนิ่งแต่มันมีพลังของมันนะ ถ้าน้ำนิ่งไม่ไหลคือนอนหลับ คือตกท้วงค์ น้ำนิ่ง น้ำนิ่งไม่ไหลมันก็จะป็นน้ำเน่าไป

น้ำนิ่ง แต่มันเคลื่อนไหวตลอด มีพลังมาก นี่คือสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิ จิตตั้งมั่น จิตที่มีกำลัง จิตที่มีกำลังนะ เพียงแต่คนใช้มันไม่เป็น คนใช้ไม่เป็นคือไม่พามันออกทำงาน ไม่พามันออกค้นคว้า กำลังมันมีอยู่แล้ว แต่ใช้ไม่เป็น

เวลามันไม่มีกำลังก็อยากจะมี พอมีแล้วก็ไม่รู้ว่ามันเป็นกำลังอีกนะ มันเป็นน้ำเน่า มันจะนิ่งแล้วก็เนาไปเลย นั่นนะมันจะนอนหลับ แล้วมันก็จะฟอนพะไปเลย แต่ถ้าเป็นสัมมาสมาธิ น้ำนิ่ง แต่มันเคลื่อนไหวตลอด มีกำลัง มีออกซิเจนพร้อม มีสิ่งมีชีวิตพร้อมหมดเลย แต่ไม่รู้จักใช้ ใช้ไม่เป็น

ถ้าใช้เป็น พาออกวิปัสสนา นั่นนะน้ำนิ่งแต่ไหล น้ำนิ่งแต่ไหลคือสัมมาสมาธิ ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ นี่มันมีสมาธิของมัน แล้วออกฝึกหัดใช้ปัญญา น้ำนิ่งแต่ไหล คือสมาธิที่มีกำลัง สมาธิเป็นสัมมาสมาธิ สัมมาสมาธิคือมีสติ มีสติเป็นผู้บริหารผู้จัดการ เป็นเจ้าของใจ

อ้าว! จิตมันเป็นเอกัคคตารมณฺ์ จิตมันตั้งมั่น จิตเป็นหนึ่ง แล้วมันมีเจ้าของได้อย่างไร

ก็สติไง ก็มีสติ มันพร้อมของมันไง นี่ไง น้ำนิ่งแต่ไหล ถ้าไม่เคยเป็นมันก็ไม่รู้จัก แล้วก็อธิบายไม่เป็นเพราะไม่เคยเห็น ไม่รู้ถึงคุณภาพของมัน แต่ถ้ารู้ถึงคุณภาพของมันนะ น้ำนิ่งแต่ไหลคือสัมมาสมาธิ ถ้ามันออกฝึกใช้ปัญญามันจะเป็นประโยชน์กับมัน ฝึกหัดอย่างนี้ นี่พูดถึงว่า เวลาจะฝึกหัดเนาะ

ฉะนั้น สิ่งที่ทำมามันอยู่ที่वासนานะ ถ้าवासนาของคนมันมีสติมีปัญญา ฝึกหัดของเราไป เพราะประสพการณ์การปฏิบัติ เราซักรมมีใบขับขี่ เราจะไปไหน ไปธุระที่ไหนก็แล้วแต่ เราจะไปจอดรถที่ห้ามจอด ห้ามจอด เราก็ไม่จอด เราไปจอดที่จอดรถ เราไปจอดทำตามกฎระเบียบของกฎจราจร เราไปไหนเราก็สะดวกสบาย แล้วเราก็ไปได้ตลอดเวลา เราจะไปที่ไหนก็ได้ จะกลับก็ได้ จะพิจารณาก็ได้ จะทำอย่างไรก็ได้ เห็นไหม มีใบขับขี่ เราจะบอกว่า ต้องฝึกหัด ต้องมีการกระทำตลอด

รถก็จอดไว้บ้าน แล้วก็เดินเข้าป่าไป แล้วก็คิดว่าเราทำอะไรเรียบร้อยหมด ไม่ใช่ รถก็จอดอยู่บ้าน รถคือจิตของเราใจ อยู่ที่บ้าน แล้วไอ้เข้าป่าไปก็คิดไปเรื่อยแปดพันเก้า ไม่มีประโยชน์อะไรเลย

แต่ถ้ามีความชำนาญ เราเป็นผู้ขับ รถก็อยู่กับเรา ใบขับชีก็พร้อม ฝึกหัดของเรา ดูแลจิตใจของเรา มันจะพัฒนาของเราไปอย่างนี้ มันถึงจะเป็นไปได้ ไม่อย่างนั้นไม่เป็นไปได้ เพราะคำถามมันฟ้องหมด คำถามก็ฟ้องอยู่แล้ว เพราะอะไร เพราะว่าเขาบอกว่า “ถ้าจิตเห็นว่ามันไม่เที่ยง เป็นทุกข์ ถ้าการลงใจอย่างนี้ก็จะเกิด”

คำว่า “ก็จะเกิด” มันจะเกิดเองหรือ “ก็จะเกิด” คือความมีปัญญา มันไม่ใช่ก็จะเกิด มันมีสติสัมปชัญญะ นานิ่งแต่ไหลแล้วพามันทำ มันเห็นชัดเจน คือเราเป็นคนทำ เราเป็นคนเห็น เราเป็นคนชัดเจนหมด มันเป็นปัจเจกตั้ง มันจะเกิดอะไร มันเกิด

นี่ไง เวลาเกิดแล้วถึงบอก เกิดแล้วยังไม่รู้ แล้วไม่รู้ว่าเป็นอะไรด้วย แต่ครั้งที่สองจะดีขึ้น ครั้งที่สามจะชัดเจนขึ้น แต่ที่นี่คนไม่มีวาสนามันได้ครั้งเดียว มันไม่มีครั้งที่สอง ครั้งที่สองนี้ทำแสนยากเลย ถ้าคนมีความชำนาญมันจะมีครั้งที่สองครั้งที่สาม เพราะครูบาอาจารย์ท่านทำกันมาอย่างนี้ เว้นไว้แต่ขีปภาปัญญา ผู้ที่ปฏิบัติง่ายรู้ง่าย คือปฏิบัติทีเดียวแล้วสำเร็จไปเลย มีแต่น้อยมาก แต่ครูบาอาจารย์ของเรามันต้องมีชำนาญในวิธี ชำนาญในการเข้าการออก ชำนาญในการวิปัสสนา ชำนาญในการบำรุงรักษา แล้วชำนาญจนถึงที่สุด กุปปธรรม อกุปปธรรม

จากกุปปธรรม สพฺเพ ธมฺมา อนตฺตา นี้กุปปธรรม กุปปธรรมคือสภาวะที่มันเป็นอนัตตา สภาวะที่มันพัฒนา พอมันถึงที่สุดแล้วมันจะไปพัฒนาอะไร มันจบแล้วก็จบกุปปธรรม อฐานะที่ไม่มีมีการเปลี่ยนแปลง จากกุปปธรรมเป็นอกุปปธรรม ชัดเจนมาก แล้วเหตุผลมันสมบูรณ์ทั้งชื่อ ทั้งข้อเท็จจริง ทั้งการกระทำ ทั้งปัจเจกตั้งที่รู้ขึ้นมา โอ้โฮ! ร้อยแปด ชัดๆ จบ

ถาม : เรื่อง “ไม่ใช่คำถามคะ”

กราบนมัสการหลวงพ่อก่อน ไม่มีคำถามคะ แต่ลูกเป็นคนช้า จึงใช้เวลานานมากกว่าจะตั้งสติระลึกได้ว่า ชีวิตของลูกรวมถึงครอบครัวที่ผ่านมาบารมีขึ้นมากด้วยเพราะบารมีความเมตตาของหลวงพ่อก่อนที่แม่มาให้สัตว์โลกผู้ยากไร้โดยตลอดอย่างทั่วถึงทุกชนชั้น เพิ่งมีสติระลึกได้เมื่อนึกได้จึงต้องรีบกราบขอพระคุณระลึกถึงบุญคุณของหลวงพ่อก่อน เมื่อชีวิตสบายขึ้น ก็เลสท์

พอกพูนมากขึ้นตามลำดับ ต้องใช้ความพยายามอย่างมากในการกำจัดกิเลส การฟังจากเว็บไซต์หลวงพ่อก็ทำให้ช่วยขัดเกลาจิตใจได้และทำให้เข้าใจแนวทางการปฏิบัติมากขึ้น ขอบพระคุณค่ะที่มีเมตตาต่อลูกและครอบครัวมาโดยตลอด ทั้งๆ ที่ไม่ค่อยได้ไปวัดเท่าไร

ตอบ : นี่เขาเขียนมานะ นานๆ จะเจอคนยกตุตสักที นานๆ จะเจอสักทีเนาะ

ถ้ามันเป็นประโยชน์นะ มันก็เป็นประโยชน์ เห็นไหม พูดถึงโดยข้อเท็จจริงนะ เวลาหลวงตา เวลาครูบาอาจารย์ของเรา หลวงตาท่านมาสวนแสงธรรม ท่านมาเยี่ยมลูกศิษย์ ท่านบอกว่า “ไปเอาหัวใจเขา ไปเอาหัวใจเขา” คือไปแล้วมันชุ่มชื่นมันแจ่มใส ไปแล้วแบบว่ามันอบอุ่น ท่านไปเอาหัวใจของคนใจ

นี่ก็เหมือนกัน เพราะธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม แสดงธรรมจักๆ ไป พระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม สัจธรรมๆ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธ พระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม พระอัญญาโกณฑัญญะก็มีดวงตาเห็นธรรม สัจธรรมอันนั้นมันมีคุณค่าๆ ศาสนาพุทธ “เธอจะมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” แต่สัจธรรมอันนี้มันอยู่ในใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า มันอยู่ในใจของพระอัญญาโกณฑัญญะ ครูบาอาจารย์ของเราถ้าจิตใจที่เป็นธรรมๆ แล้ว สัจธรรมมันมีคุณค่าเหนือ ๓ โลกธาตุ

ที่นี้สัจธรรมนี้มีคุณค่า ที่หลวงตาท่านไปเอาหัวใจของคนๆ ก็ต้องการให้ใจมันได้สัมผัสธรรมๆ ถ้ามีความสัมผัสธรรมแล้ว โอ๊ย! อะไรบ้างมันจะมีคุณค่าไปกว่านี้ อะไรบ้างในโลกนี้มันจะมีคุณค่าไปกว่าสัจธรรมอันนี้

ที่โลกเขาบอกเขามีธรรมๆ กันแล้วแสวงหาเงินแสวงหาทอง แสวงหาลาภสักการะ เราเห็นแล้วมันแปลกใจ ไหนว่ามีธรรมใจ ถ้ามีธรรม ธรรมมันเหนือโลกเหนือ ๓ โลกธาตุ มันเหนือทุกอย่าง แล้วอะไรมันจะมีคุณค่าไปกว่าธรรมใจ

นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ที่ท่านได้สัมผัสธรรม ท่านมีคุณธรรมในหัวใจ ธรรมะจะคุ้มครองๆ ใจ ถ้าธรรมะคุ้มครองก็เพื่อหัวใจของชาวพุทธไง ถ้าหัวใจของชาวพุทธนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าไปในใจของสัตว์โลก แล้วหลงตาท่านก็พูดด้วยว่า สิ่งสัมผัสธรรมได้ไม่มีอะไรนอกจากหัวใจของคนๆ หัวใจของคนมันสัมผัส นี่ข้อเท็จจริงใจ สัมผัสสุข สัมผัสทุกข์ สัมผัสสังขาร สัมผัสความเป็นจริงใจ นี่ใจมันสัมผัสใจ เวลาทุกข์ จิตใจเราทุกข์มาก เวลานั้นจะมีความสุข หัวใจของเราสุขมาก หัวใจนี้มีคุณค่ามาก

ฉะนั้น ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าสู่หัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมเข้าสู่หัวใจของพระอัญญาโกณฑัญญะ

มนุษย์เรา ชาวพุทธเรา ชาวพุทธเราสิ่งที่มีชีวิตอยู่เพราะมันยังมีหัวใจๆ สิ่งนี้มันสัมผัสธรรมได้ๆ ธรรมะถ้ามันมีอยู่จริง ธรรมะมันควรเป็นที่พึ่งอาศัยของหัวใจใจ นี่ใจ ธรรมะจะคุ้มครองใจ ผู้ใดปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม

แต่ของเรา เราเป็นชาวพุทธแล้วเราระลึกถึงพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นแก้วสารพัดนึก ถ้าเราระลึกถึงคุณธรรม ระลึกถึงสังขาร มันก็นึกนะ

แต่นี้ทางโลกเขาจะนึกว่ารวบๆๆ เขาอยากสัมผัสธรรม แต่เขาบอกรวบ...ไอนั้นมันกระดาก เข็งอยากได้สัมผัสธรรม แต่พยายามนึกถึงกระดากแล้วมันจะเข้าถึงธรรมได้อย่างไรละ

ถ้าเข้าถึงธรรมได้ ความสุขความทุกข์ ความดีความงามนี่ใจ ความดีความงามของเรานี้แหละ การกระทำของเราสิ่งนี้เป็นสัมผัสธรรม ถ้ามันสัมผัสธรรมได้อย่างนี้ มันก็เข้าคำถาม ไม่ใช่คำถาม เขาบอกไม่มีคำถาม

ถ้ามันสัมผัสธรรมได้มันก็จะเกิดความราบรื่น ในครอบครัวถ้ามีคุณธรรมต่อกันนะ ธรรมนะ มันมีสติปัญญาใจ คำว่า “ธรรม” นะ หนึ่ง มีความกตัญญู ระลึกถึงบุญถึงคุณ

คนอยู่ด้วยกัน เห็นใหม่ ทุกดวงใจเกลียดความทุกข์ ปรรณาคความสุข เขาก็อยากมี
ความสุขแบบเรา เราจะไปพูดจากระทบกระเทือนเขาทำไม เขาก็ปรรณาคความดีทุกคน ทุกคน
ปรรณาคความดีทั้งนั้นนะ เขาอาจจะพลั้งเผลอบ้างอะไรบ้าง ถ้ามันมีความกระทบกระเทือนกัน
คนที่มีความดีเขาก็ให้อภัยต่อกันนะ ราบรื่นใหม่

ในบ้านในครอบครัวจะราบรื่นเพราะทุกดวงใจมีคุณธรรมนะ ไม่กระทบกระเทือนกัน
ไม่ทำให้บาดหมางกัน ถึงบาดหมางกันก็ให้เป็นความดีซะ มีอะไรที่เขาทำด้วยความผิดพลาด
เขาก็ให้อภัยต่อกัน นี่ไง ครอบครัวก็ราบรื่น มันมีราบรื่น ชีวิตดีขึ้น

นี่พอกิเลสมันพอกพูนขึ้น กิเลสพอกพูนขึ้นก็ต้องนี้แหละ เพราะธรรมดากิเลสมันจะ
พอกพูนขึ้นๆ เราก็รักษาของเรา ตั้งสติของเรา ฝึกหัดปฏิบัติของเราให้มันเบาบางลง ถ้าเบาบาง
ลงแล้วนะ มันก็จะมีความสุขแบบทางโลกๆ

ความสุขในครอบครัวนะ กามคุณ ๖ กามคุณ ๕ เวลาปฏิบัติ กามคุณนะ
นะ มันเป็นกามโทษของผู้ที่ปฏิบัติ เพราะอะไร เพราะมันวัตถุ กาม สิ่งที่เราแสวงหาเป็นวัตถุ
กาม คือความปรรณาคเป็นกามในวัตถุนั้น นี่กามกิเลส ใ้เรื่องกาม กามฉันทะ แต่ถ้าเป็นทาง
โลก กามคุณ เขาว่าเป็นคุณ นี่แสวงหากันเป็นคุณ เป็นคุณเพราะอะไร เป็นคุณเพราะใช้จ่าย
เป็นคุณเพราะเอามาดำรงชีวิตไป เป็นคุณไป มีลูกมีหลานขึ้นมาเป็นคุณไป ครอบครัวมันคง
กามคุณ ๕ แต่ถ้าปฏิบัติแล้วเป็นโทษทั้งหมด ถ้าเป็นโทษทั้งหมด สิ่งที่เป็นโทษทั้งหมด เรามี
สติปัญญาแล้วฝึกหัดของเรามันก็จะประโยชน์กับเรา ฉะนั้น ถ้ามันพัฒนาขึ้นมันดีขึ้นมันก็
จะเป็นประโยชน์ขึ้น

นี่พูดถึงว่าเขาระลึกได้ แต่เขาวาระลึกได้ก็รีบเขียนมาบอกไป ใ้เราก้ แหม! นานๆ เจอ
ถูกยอเข้าไปที มันจะลอยเลยนะมีง ลูกยอนี้หายาก มีแต่ก้อนหิน ก้อนหินนี้เจอบ่อยมาก ใ้
ลูกยอนานๆ เจอทีหนึ่งเนาะ เอวัง